

RUNEBERG, NINO

Alkemi, planetmystik och symboler. : 3 : Makrokosmos och mikrokosmos

Stockholm
1910

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

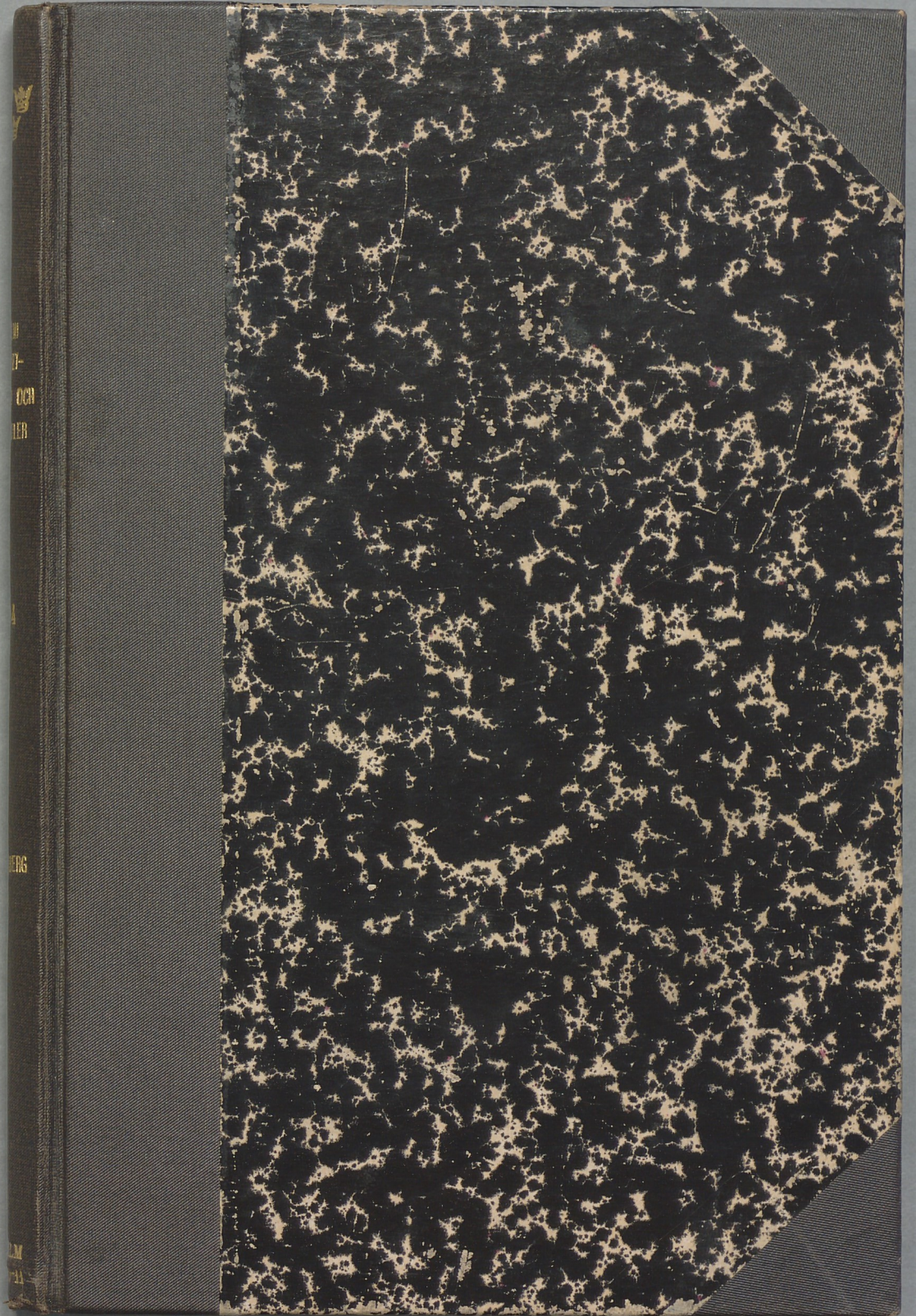
- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

M

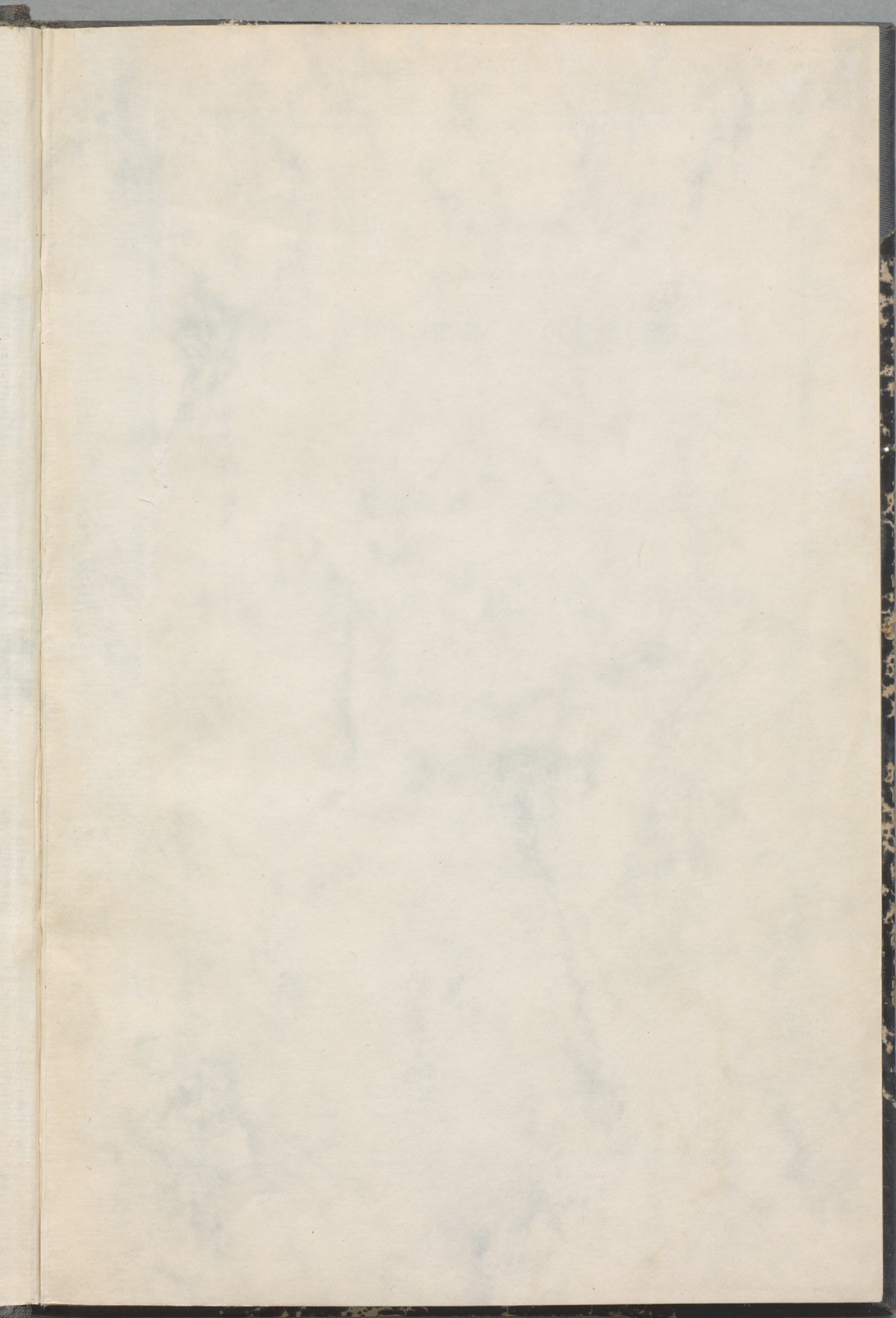
P
O
C
A
L
E
R

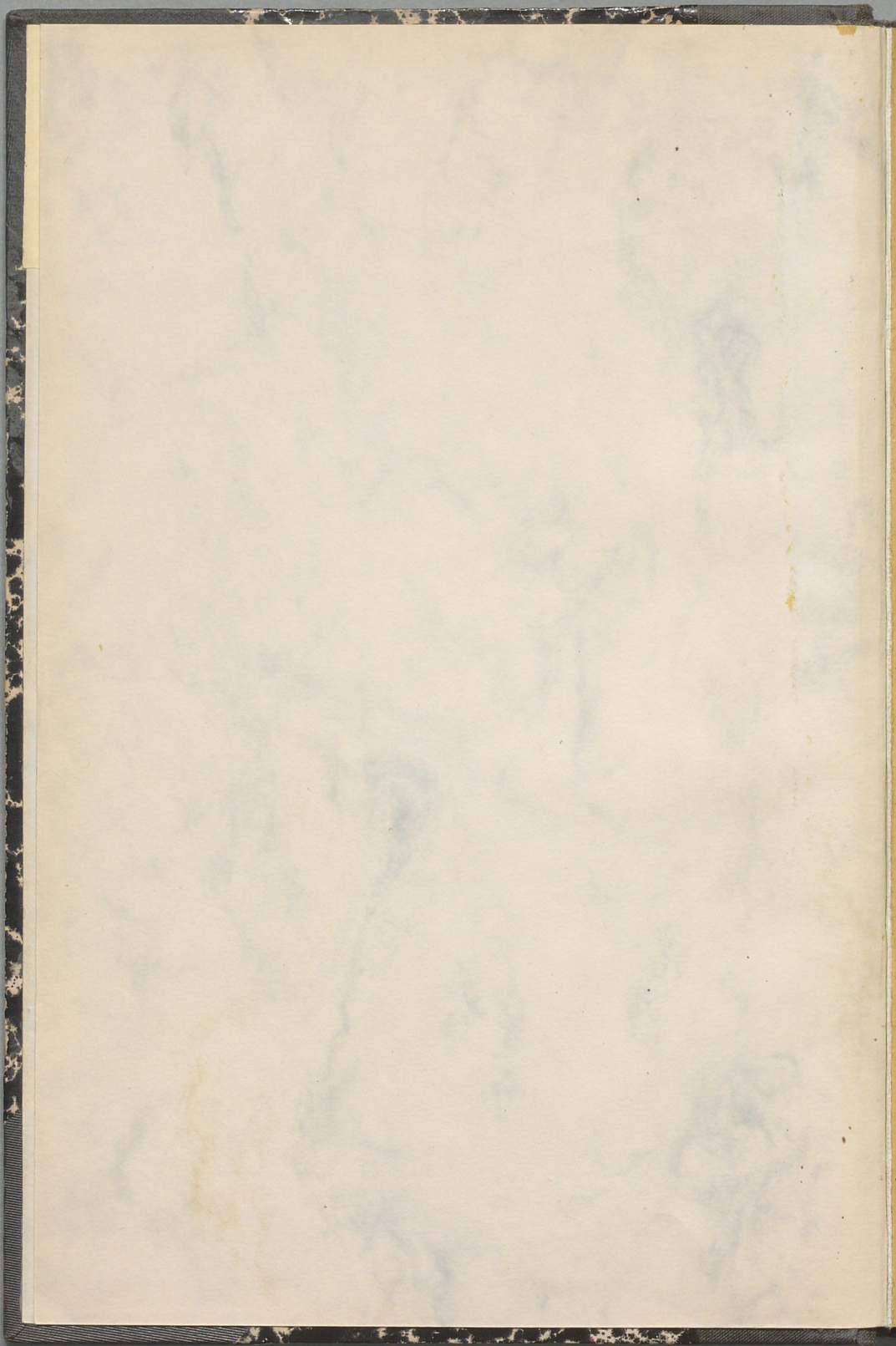
M
E
R
G

M
E
R
G

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Teosofi

Nino Runeberg

(Alceste)

Alkemi, Planetmystik och Symboler

III

Makrokosmos

och

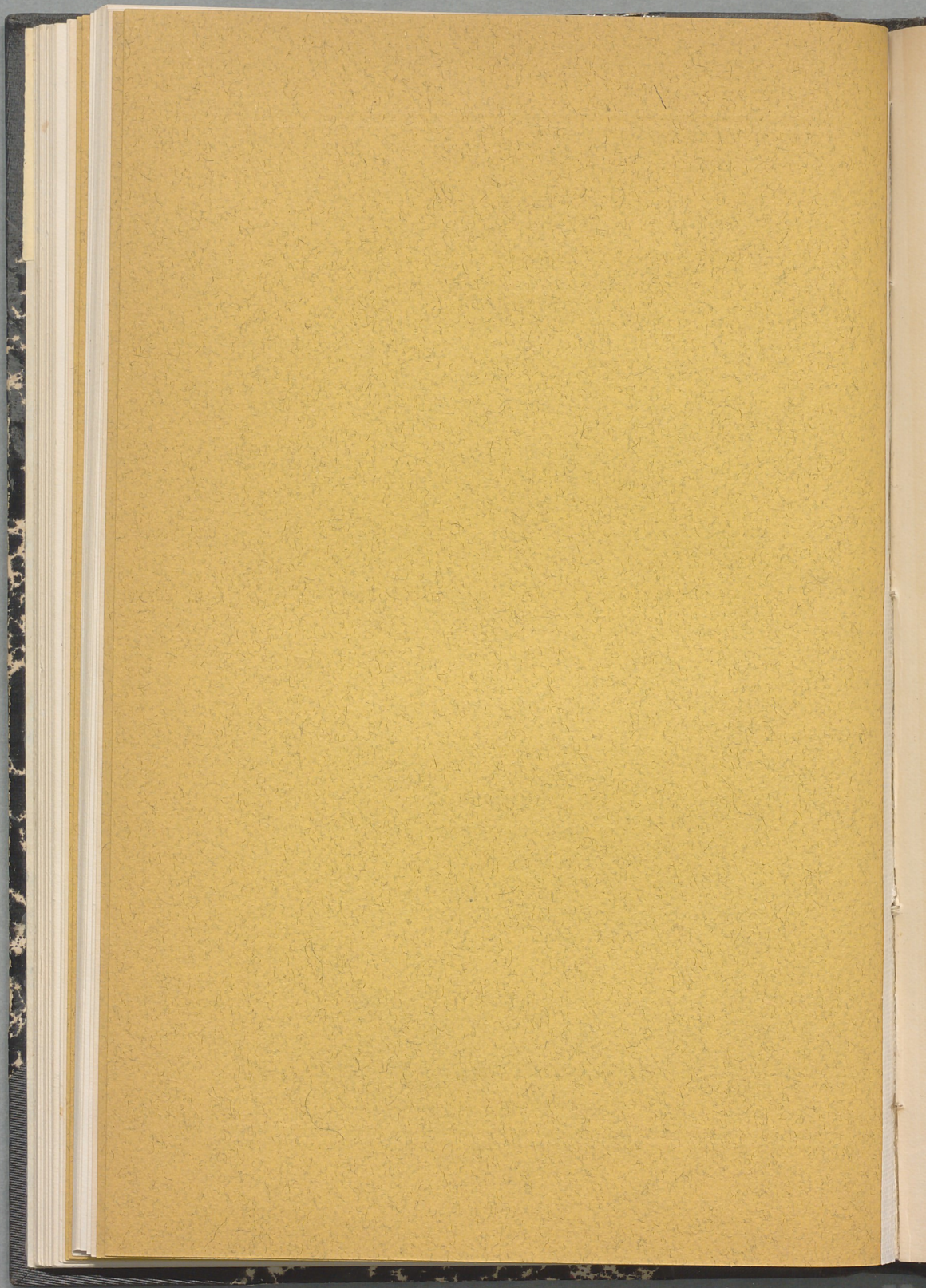
Mikrokosmos

Svenska Teosofiska Bokförlaget
Stockholm

1910

Pris 30 öre

NINO RNEBERG

(ALCESTE)

ALKEMI, PLANETMYSTIK OCH SYMBOLER

III

MAKROKOSMOS

OCH

MIKROKOSMOS

SVENSKA TEOSOFISKA BOKFÖRLAGET
STOCKHOLM

NORTELJE 1910.
NORTELJE TIDNINGS BORTRYCKERI A.-B.

Under mitt sökande efter det eviga livets beskaffenhet är det tvenne termer ur den äldre mystiken, som lett mig till den punkt, där jag nu står: termerna "makrokosmos" och "mikrokosmos".

Om jag rätt förstått dessa två ord, innebära de ungefär följande lära:

Makrokosmos, den "stora", den yttre världen, och "mikrokosmos", den "lilla", den inre världen, äro åtskiljda genom illusionen (Mâya). Deras återförening -- mikrokosmos' sammanfallande med makrokosmos -- är mystikens (teosofins) slutmål. Den människa, vars inre värld har utvidgat sig så, att hon är *ett med allt*, är vorden mästare (d. v. s. har hunnit Nirvana**). Hon lever därefter i allt som andas, ("du skall älska din nästa såsom dig själv,") ja även i allt dött och i allt, som ännu icke vaknat till organiskt och medvetet liv. -- Medan alla andra måste bekänna: "jag tror", kan en sådan människa -- och blott en sådan -- säga: "jag vet!"

Detta är, noga taget, blott en tillämpning av samma lära, som förkunnas av alla tiders filosofi, i vilken vetenskap sanningen alltid definierats såsom "tankens sammanfallande med objektet." Världssanningens objekt är naturligtvis världen, -- makrokosmos; vår föreställning om denna sanning utgör vår inre värld, -- mikrokosmos. Världssanningen är alltså mikrokosmos' sammanfallande med makrokosmos, d. v. s. illusionens övervinnande.

Jag bör, innan vi gå vidare, påpeka ett missförstånd, vartill det föregående möjligen kunde föranleda. I sitt för-

* I Västerlandet är det en vanlig villfarelse att tro, att Nirvana betyder »förintelse». För min del skulle jag, efter studier av brahminers och buddhisters egna skrifter, snarare vilja återgiva ordet med »föralltelse», -- en process vilken visserligen möjliggöres först genom vår egoistiska lägre natur's »förintelse».

hållande till oss hör vår egen fysiska kropp icke till mikrokosmen — den inre världen, utan till makrokosmen, — den yttre. Vår kropp är ej en del av vår själ, huru intim deras växelvärkan än må vara, — lika litet som vår åskådningens värld, vårt psyke, är en del av vår fysiska kropp.* Såsom en modärn tysk tänkare har yttrat: "en tanke, som egentligen är en kraft, det är ett trästycke, som egentligen är en blybit." Blotta kraft- och stoffteorier kunna ej förklara våra subjektiva förmimmelser.** Mikrokosmens skapande ande är själva det inre jaget, — det som känner sig som ett *jag*; — av detta inre jag kan kroppen aldrig bliva mera än en symbol, liksom det fysiska lifvet evigt förblir blott en symbol av makrokosmens inträngande i och utträdande ur mikrokosmen. Det verkliga förhållandet mellan dessa båda, — mellan den yttre och den inre världen, — är ett vida djupare och intimare, vilket jag misströstar om att med ord kunna förklara; detta måste överlämnas åt vars och ens intuition. Och jag tror mig kunna påstå, att den som ej på egen hand finner sitt inre jag, han förstår det ej håller, om även en annan förklarar saken för honom.

För dem däremot, som känna sin existens, sitt jag, såsom någonting annat och mera än kroppens liv, bör det vara lätt att inse, att illusionens mäktigaste bálvark, — det som kraftigast bidrager till att göra att vi känna oss avskiljda från den övriga världen, — är den falska föreställning om när och fjärran i tid och rum, som den bibringar oss.

Ur filosofisk synpunkt är frågan om fjärrvärkan en av de svårlöstaste, som det fysiska livet erbjuder. I själva verket är det ur denna synpunkt alldeles likgiltigt för människoförnuftet, *huru stort* ett avstånd är, så framt det en gång existerar.

* En annan sak är, att själsförmögenheternas manifesterande i vår fysiska värld är beroende af de fysiologiska hjärncentras befintlighet och hälsa.

** Försöken att förklara medvetandet såsom ett av materiens attribut börja alltmera närma sig de teosofiska lärorna om ande—materien och dess olika evolutionsgrader. Ännu äro de båda teorierna dock långtifrån identiska, och båda torde väl vara mäktiga av en vidare utveckling, innan de sammanfalla.

En enda millimeters avstånd mellan två kroppar är ett fullkomligt lika ööverstigtligt svalg, som millioner mil, om vi ej tänka oss detta avstånd uppfyllt av något medium, i eller genom vilket inflytandet från den ena kroppen kan fortplanta sig till den andra. Två kroppar åtskiljda av ett absolut tomt rum, om detta än är huru litet som helst, måste, det säger oss det sunda förnuftet, förbliva utan inflytande på varandra; de kunna helt enkelt ej "komma åt" varandra utan förbindande mellanlänk. Den modärna fysiken söker därför även genom olika antaganden, — av vilka några gränsa till positiv visshet, — slå en brygga över svalget mellan stjärna och stjärna, mellan atom och atom. Det viktigaste av dessa antaganden är eterhypotesen.

Min avsikt är naturligtvis ej att här avhandla dessa fysikaliska teorier, utan att — med ledning av axiomet "såsom ovan, så nedan" — tala om deras andliga motsvarigheter.

Även de olika andarna — eller måhända rättare: själar — äro nämligen åtskiljda av tid och rum, d. v. s. av illusionen. De kunna därför ej nå varann utan något mellan dem liggande medium, vilket på samma gång det befinner sig i tiden och rummet, tjänar som mellanlänk eller brygga för själar, som vilja nå varandra.

Ehuru förhållandet på de högre planen är ett annat, måste vi medge, att på det fysiska planet det är omöjligt för två företeelser (t. ex. två personer) att blifva identiska; detta förhindras både av tiden och rummet. Filosofiskt sett är avståndet mellan två samtalande personer, samt den bråkdel av en sekund, som ljudet och ljuset behöva för att hinna från den ena till den andra, lika väsentliga och omöjliga att bortresonera, som avståndet mellan två solsystem, vilka skiljas av tusentals ljusår. Det är visserligen ytterst vanligt, då man påpekar detta för det praktiska livets människor, att man mötes av frågan: "vartill tjänar det att teoretisera över dylika obetydligheter?" Anmärkningen vore befogad, om ej dylika "obetydligheter" spelade en så stor roll i så många människors livsuppfattning. Det är vår inrotade ovana att mäta allt med vår egen kroppslängd: vad som är större än sex fot, det är stort; vad som är mindre, det är litet. Vi kommo nyss till

den slutsatsen, att ett avstånd av en millimeter eller ännu mindre är lika avgörande som millioner mil, om intet medel att överskrida det finnes. Och för många människoandar är just detta fallet. Vi borde väl emellertid enligt den enklaste logik även känna oss pliktiga att medge konsekvensen härav och säga, att även de väldigaste avstånd i tid och rum äro såsom om de ej funnes till, blott vi kunna slå en bro över dem och nå svalgets andra rand, *Om en gång ett medel erbjuder sig för oss att nå in i en annan människas själ, så står det oss fritt att begiva oss dit, och då äro vi där*, — då är illusionen övervunnen, huru omätliga dess bländvärk än må synas oss på det fysiska planet. — Vad har det att betyda, att Bach levde för 200 år sedan i Tyskland och att jag lever här nu, om jag i hans skrifter finner en formel, som flyttar mig in i hans själ? Vad gör det till saken, vem Homeros var på det fysiska planet, när och var han levde, eller om den andliga stormakt, som skapade de homeriska sångerna, överhuvud någonsin varit inkarnerad i en mänsklig gestalt? Jag har ju i dessa sånger en talisman, vilken närsomhålst, varsomhålst flyttar mig in i deras värld, "wo die reinen Formen wohnen;" — vad begär jag väl mer? — Det säges att Tolstoy ofta yttrat sin förargelse över folk som besöka honom "för att se hur hans näsa är skapad", — en punkt, som han själv finner vara av oändligt ringa intresse för de frågors lösning, vilka sysselsätta honom och hans själsfränder. — Inkarnationen, konstnärens personlighet och konstvärkets yttre gestalt äro blott medel, genom vilka andliga makter söka göra sig förnimbara för andra andliga makter. Detta är deras enda betydelse och det enda, som skänker dem något värde. Storheten av detta värde beror uteslutande på storheten av det andliga väsen, för vilket de äro ett uttryck, samt av deras förmåga att giva detta andliga väsen ett så helt och fullt uttryck som möjligt.

Vad vi människor kalla "odödligt namn" är ofta nog blott ett odödligt munväder, — en herostratisk berömmelse, eftersträvanvärd på sin höjd för dem, som lida av storhetsmani. Vilken annan människa kan t. ex. känna någon glädje över tanken, att längre än andra fortleva i efter världens minne såsom en väldigare mandråpare och edsbrytare än sina likar?

Sålänge detta slag av odödlighet eftersträvas av individen såsom sådan, — såsom skild från den övriga världen och sin nytta för denna, — är odödligheten ett ont, ej ett gott. — Vad återstår i dag av en så ryktbar man som Napoleon? Den ena hundraårsdagen efter den andra av hans triumfer går förbi; — ingen tänker på att fira dem; och varför? — Svaret finna vi lätt, om vi granska hans proklamationer och depescher från den tid, då han stod på höjden av sin makt. På varje rad återfinna vi där ordet: "jag, jag, jag, mig, mig, mig." Vilken *annan* har väl någon glädje av att deltaga i en strävan, där *han* är centrum, A och O? Hans soldaters entusiasm svalnade alltmer, ju mera denna tendens framträdde; och slutet blev hans nederlag.

I fall däremot en av oss, — om än aldrig så ringa, — riktar hela sin viljekraft på att arbeta i samklang med världsviljan, — att förena sin mikrokosm med makrokosmen, — då komma hans ansträngningar, om än så obetydliga i yttre måtto, att fortleva i sina verkningar i evighet. Ty i världsalldets utveckling äro vi alla medintressenter allt intill världens yttersta dag. — Låt vara, att ingen av dem, som påverkas av den förgätne dödliges dolda impulser, längre kan säga, varifrån de egentligen stamma, — de ligga förborgade i en knapast definierbar förändring i varje enskild persons karaktär, och äro ofta nog så oöverbärliga just genom sin omärklighet.* Bli icke världen bestående just genom den självupoffrande, tysta kraften hos dem, vilka sålunda giva bort sitt jag för det rätta, för uppgåendet i något större än de själva, — för det stora helas välfärd? Hava vi ej, var och en i sin stad, någon eller några av dessa namnlösa hjältar att tacka för, att vi äro vad vi äro i dygd, i sinnesrenhet, i mod, i kraft och i människovärde? Vi hedra deras minne bäst genom gärningar i deras anda; ty i dessa gärningar hava de en del av sin ovanskliga, avundsvärda odödlighet. Jag vill därför ej spilla flera ord på vår tacksamhetsskuld till dem, — blott rikta till

* Av geologin kunna vi lära genom analogi, vad sådana långsamma omärkliga inflytanden *kunna* betyda. Landhöjningar, som giva upphov åt nya kontinenter, — landsänkningar, som frambringa nya världshav, — huru stora äro de? Jo några centimeter på århundradet.

mig själv och till var och en bland mina åhörare en samvetsfråga i deras namn. Vad ville du hellre välja: ett upprepande af ditt namn under några sekler framåt, i förbindelse med ditt födelse- och ditt dödsår samt årtalen på några föröfrigt ointressanta och tråkiga delar av din livsgärning (såsom historiska årtal äro mest), — eller att då och då, om två- eller trehundra år, en av dina medmänniskor komme att handla mindre fegt, mindre egoistiskt, mera storslaget och hjältomodigt, än om du ej hade levat, — låt vara att ingen visste, att detta medelbart vore följderna av ditt förgättna exempel? Lever du icke, trots allt, i denna din andliga efterkommandes gärningar i tusenfalt värkligare mått, än egoisten, som tagit sin livsgärning med sig i sin grav, där den förmultnar med hans lik? — Invänder man, att även hans gärningars följder förbliva, så svaras, att de förbliva precis i den grad, de ej varit riktade mot honom själv såsom slutmål. Ty han själv måste dö, och allt vad som då ingått i och uppsugits av honom själv, det förmultnar med honom.

* * *

Att likväl intet kan förintas är i våra dagar ett vetenskapligt axiom*. Ehuru tanke och känsla ej ännu i detta avseende kunnat undersökas såsom särskilda forskningsföremål, måste vi, enligt vad det synes mig, inse, att ej håller de kunna gå spårlöst förbi i universum. Vår fysiska kropp upptager varje dag i sig ämnen ur omgivande delar av alltet, samt avskiljer åter ur sig på olika vägar en del av vad som ännu helt nyss varit han själv. Och vi måste medge, — även ur rent materialistisk synpunkt, — att en molekyll eller atom, som en gång passerat genom en människokropp, *aldrig mera kan bli densamma*, som före detta passerande. *Vilka* förändringar som egt rum inom densamma, därom vilja vi f. n. alls ej yttra oss ur vetenskaplig synpunkt; — men att de egt rum är ej ens mera troligt, utan säkert. Ty det *vet* vetenskapen numera, att ingen orsak finnes, som ej måste medföra en värkan, — att intet kan hända utan att förändra världsalltets beskaffenhet.

* Även om materien, såsom några teoretiker påstå, kan upplösas i energi, så är detta icke liktydigt med en *förintelse* utan med en *förvandling*.

Detsamma gäller även den energi, som kroppen upptager i sig och förbrukar. Denna energi modifieras vid sitt passerande genom kroppen, förvandlas från kraft till värme eller från värme till kraft; delvis tjänar den sålunda omdanade energin i sina olika former såsom materiellt underlag för tankar eller dessas utförande i yttrevärlden; — men lika avgjort som för materien gäller det ock för energin, att den efter sitt passerande genom en människokropp *aldrig mera kan bli densamma* som förut. Var och en vetenskapligt bildad person bör alltså, synes det mig, känna sig tvungen att medgiva, att vi alla ideligen påtrycka vår stämpel på delar av världsalltet, vilka sedan sprida vårt inflytande i allt större och större kretsar. Vi kunna alltså även härutinnan säga, att vetenskapen bekräftar teosofins läror.

Alla dessa fakta synas mig nämligen leda till en konsekvens av vetenskapens resultat, som mången av dess idkare blott alltför ofta försummar att draga. Jag vill framställa den i följande tes:

Vi kunna och böra redan i dag betrakta det såsom ett vetenskapligt *faktum* (ej såsom en hypotes), att intet i världen hänt, händer eller skall hända, som står främmande för någon av dess delar.

Denna sats bör tagas bokstavligen och på orden. Såsom det heter i astronomiska läroböcker: "en småsten, som rubbas på jorden, rubbar månen, solen, planeterna o. s. v. intill världens yttersta gränser." Härmed är ej sagt, att vi t. ex. kunna beräkna arten eller storleken av en stjärnas inflytande på bakterierna i ett vattenglas på vårt bord. Detta inflytande kan vara mycket litet. Men *att* inflytandet existerar, torde ej kunna bestridas ens av den mest förstockade materialist, — kanske minst av honom. Ty allt står i växelvärkan med allt.

Teosofiskt sett, visar detta oss karmalagens omutlighet och allestädesnärvaro. Möjligtvis ger samma förhållande t. o. m. klaven till ett av dess verkningssätt. Enligt lagen om vanan torde de atomer och molekyler av oss, — vilka de än må vara, — som ombesörjt tanke- och viljevärksamheten, för all tid framåt hava lättare att delta i likartade tanke- eller viljetryttringar, som dem i vilka de deltagit medan de utgjorde delar av vår personlighet. Då vi från så många erfarenhets-

områden veta, att ett likartat förhållande äger rum, synes ej någon orimligt djärv intuition vara av nöden för att förmå oss till ett analogislut i ovan antydd riktning på det moraliska, etiska och psykiska området.

Det är dock naturligtvis ej min mening att utge detta för vetenskap, ehuru, särskilt vad de andliga rörelsernas resultat beträffar, flera bland vår tids mest framstående vetenskapsmän synas komma till analogislut, vilka ganska noga överensstämma med teosofins läror. Såsom ett bevis bland många vill jag anföra de ord, med hvilka de franske astronomernas doyen, H. Faye, (död 1902) avslutar sitt arbete "Sur l'origine du monde" (p. 313): "Vi måste, säger han, avstå från de glänsande fantasibilder, med vilka man sökt att skaffa sig själv illusioner, — från att betrakta världen såsom den väldiga skådebanan för ett spontant och oändligt framåtskridande. Livet kommer tvärtom en dag att härstädes utslockna, och mänsklighetens mest storslagna *materiella* värk skola småningom utplånas genom invärkan av det kvantum fysiska krafter, som skola överleva oss för en tid. Intet av dem skall återstå, ej ens i form af ruiner. Men vi hoppas och tro, att detta ej blir fallet med dem bland *andens* värk, som fört oss närmare vår gudomliga urbild. Dessa behöva för att bliva bestående varken ljus eller värme eller en ny jord; de förbliva bevarade för att aldrig mera förgås. I denna övertygelse äro vi ense med forntidens största snillen och med mänsklighetens ädlaste traditioner." — En teosof kunde knappast noggrannare och bättre skildra den urgamla österländska läran om världsmanvantarans slut och om världsprålayan, eller såsom de även kallas, "Brahmas dag" och "Brahmas natt."

* *
*
*
*

Summan av det föregående blir, att en människa i våra dagar är oursäktad, ifall hon ej känner ett gryende medvetande av makrokosmen — yttervärlden — såsom en integrerande del av sitt eget jag. Den yttre världen är ej något för oss främmande; — den intränger i oss genom alla porer, i alla molekyler och atomer, genom ett otal av vibrationer av

alla slag, genom attraktion och repulsion, — och vi uttränga på samma sätt i den. Vi kunna och böra alltså känna oss berättigade att tala om "*min*" makrokosm likaväl som om min mikrokosm. Mitt jag — liksom varje annan människas — inskränker sig blott i trängre, bokstavligare bemärkelse inom kroppens epidermis och nervtapet; — i vidsträcktare mening är det ej en bild att säga, att mitt *jag* sträcker sig längre än själva mitt medvetande. — Så långt som en orsak finnes, som kan afficiera mig, så långt når även — i vidsträcktare bemärkelse — mitt jags intressesfär omedvetet fram; men gränsen för detta område är ännu ej dragen och kommer håller aldrig att av någon dragas. Allt är i ett och ett i allt.

Slutsatsen blir, att makrokosmens och mikrokosmens Gud, deras drivande ande, är densamma. Mikrokosmens ande strävar att fatta makrokosmens, emedan han drives av känslan att de äro identiska, och att, när mikrokosmen fattar makrokosmen, fattar han i verkligheten *sig själv*. Den inre Guden söker den yttre i makrokosmen, och finner honom åter, var gång han tillväxer genom att upptäcka en ny sanning.

Denna teori får för övrigt sitt stöd av flera serier av praktiska förhållanden, — främst av den tillämpade matematikens möjlighet. — En matematiker bevisar in abstracto, utan påvärkan utifrån, att summan av en triangels tre vinklar måste bliva 180° . Så länge han håller sig inom mikrokosmen, är detta ingenting märkvärdigt, hans egen logik härskar i hans egen inre värld, och därom är intet att säga. Men då han tillämpar sitt vetande i den yttre världen och finner, — t. ex. i astronomin, — att hans *i det inre* funna resultat är riktigt även i makrokosmen, — då synes detta mig vara åtminstone en ganska eftertrycklig antydning om, att makrokosmens ande är densamma som hans egen. Därför voro även t. ex. Platon och Pythagoras så ivriga att driva sina lärjungar till matematiska studier.

Ett annat vittnesbörd ligger däri, att ju mera vi veta, dess mera vidga sig gränserna för vår mikrokosmos. Vem kan t. ex. med likgiltighet åskåda en ny stjärnas upplammande, sedan vetenskapen tvungits till det antagande, att i några fall detta fenomen betyder en ny världs födelse, i andra

ett helt solsystems undergång, med förbränning av alla levande varelser som existerat på dess planeter, drabanter och kometer? Samma stjärna av 3:dje eller 4:de storleken, vars uppkomst eller utslocknande på sin höjd framkallar ett nyfiket ögonkast av den obildade, förorsakar hos astronomen en hel tankeserie, ett långt deducerande av slutsatser över vårt solsystems och vårt eget ändamål i universum: han inser, att denna stjärnas öde en gång varit eller måste bliva även vår sols, och han frågar sig: vad blir det då av vår mänsklighet, av resultaten av dess andliga och materiella liv? — Ett av de möjliga svaren hava vi nyss anfört: det andligas fortbestånd efter det materiellas undergång.

Och ej blott i riktning mot det oändligt stora sker mikrokosmens inträngande i makrokosmen: detsamma är även fallet med det oändligt lilla. I våra dagar av bakterie- och bacillfruktan är det onödigt att länge utlägga, huru det mikroskopiskt lilla kan utöva inflytande på vårt inre liv.*

Med ledning av dessa synpunkter komma vi att betrakta vetenskapen i en annan dager än förr. Studiet av yttervärlden kan lända oss till verkligt gagn, blott i den mån det leder oss närmare denna yttervärlds assimilerande och förening med den inre. För uppnående av detta mål är detta studium oundgängligt vid *en* punkt av vår utveckling; men icke dess mindre förblir vetenskapen härvid medel, ej självändamål. Och vilja vi förutsätta tillvaron av en lagbunden världsordning, måste vi även glädjas över att så är, då vi besinna, vilken ringa del av mänskligheten, som kan ägna sig åt vetenskapen. Vore vetenskap och vishet identiska, huru omöjligt vore det ej för de flesta att leva! — ja, huru omöjligt vore det ej för *alla*! ty ingen kan ju dock berömma sig av att sitta inne med all vetenskaps summa; de största vetenskapsmän hava tvärtom alltid beredvilligast medgett, att ju längre man hinner, dess bättre vet man, att man i själva verket intet vet. — Lycklig då den, som lärt sig inse, att livets mål ej är inrymmandet av hela universum i vårt trånga medvetande, utan detta medvetandes vidgande, ända tills det kan omfatta universum! För

* Naturligtvis avser jag här ej kroppens, utan själens.

detta vidgande är makrokosmens studium ej det enda medlet. Den hängivna blicken inåt, i de inre mysteriernas dolda värld, kan här uträtta lika mycket, om ej mer. Och åt detta vidgande av det inre livet, åt detta studium, vars motto är och förblir det delfiska "känn dig själv!" kan var och en ägna sig oavbrutet i hela sitt liv. Materialet till denna teosofiska forskning hava vi städse till hands, vi behöva ej företaga långa studieresor för att finna det, — blott besluta oss för ett ärligt och ihärdigt arbete i vishetens tjänst. — Vi stå här vid mysteriernas tröskel: — att beträda denna är de invigde förbehållet, och icke jag, utan vars och ens egen inre stämna bör här bliva hierofanten. Må det dock tillåtas mig att upprepa den maning, som för länge se'n givits alla sökande efter anden:

Ej andevärldens krets är sluten:
din själ är blind, din håg är död!
Upp, lärling! bada oförtruten
en jordisk barm i morgonglöd!

(Faust, Rydbergs övers.)

Det enda sättet att verkligt öppna själens ögon och väcka hjärtat till liv består ej i uppställandet av en ny teori om själen, eller i en eller annan företeelses kallande med ett nytt namn, vare sig detta är hämtat från sanskrit eller något annat språk. Målet för vårt jordeliv blir sökandet efter sanningen, eller fullständigare uttryckt: den inre sanningens förverkligande i makrokosmos, i yttrevärlden, samt den yttre världens förstående och allsidiga begripande av den inre. Då uppstår även på detta område ett problem, som på alla områden är ett bland de intressantaste och svåraste forskningen har att erbjuda: frågan om den personliga koefficienten.

Den personliga koefficienten är den kvantitet varje särskild människa vid sina iakttagelser lägger till eller drager ifrån det riktiga resultatet. Ett liknande konstant misstag göra även alla instrument; och jag vill börja med att tala om dessa, emedan saken där blir lättare att förklara. — Det är omöjligt att vid tillverkningen av termometrar, barometrar, astronomiska tuber o. s. v. göra instrumentets precision fullkomlig. Trots all omsorg och möda, trots de mest genialiska uppfinningar

på graderingskonstens område, skola alltid några små misstag insmyga sig. Den, som vill arbeta med ett instrument, måste därför alltid undersöka, vilka misstag detta instrument begår, och noga taga dessa misstag med i räkningen; och en sådan undersökning sker, som bekant, med alla instrument, som begagnas för vetenskapliga ändamål.

Nu är människans egen kropp även ett dylikt instrument, visserligen mera invecklat och genialiskt än de flesta, men dock blott ett verktyg analogt med alla andra; och det visar sig också, att den, liksom alla verktyg, är underkastad sina konstanta aberrationer, — stående misstag, dem man genom erfarenhet och studier kan lära sig beräkna. Formeln för dessa misstag fastställes numera alltid för varje iakttagare och tages sedan med i alla kalkyler han gör. Då t. ex. en astronom skall anställa observationer, studerar han först och främst sin egen observationsförmåga jämförd med andras, märker vilka misstag äro konstanta hos honom själv, sedan han ansträngt sin uppmärksamhet till det yttersta, och uppställer en formel för dem. När han sedan har att draga ut resultaten av sina vidare iakttagelser, försummar han aldrig att draga nytta även av denna formel, på det att hans resultat må bli noggranna, ej blott för honom själv, utan för mänskligheten i allmänhet. Hans resultat bli alltså sist och slutligen ej sådana, som han själv omedelbart sett och iakttagit dem, utan sådana som en normalastronom utan förmåga att misstaga sig skulle ha funnit dem. Vi se sålunda åter här en strävan hos vetenskapen, att övervinna det personliga och söka nå en allmänt mänsklig ståndpunkt, — en strävan, framkallad av vår erfarenhet, att resultat, vid vilka det "lilla" jagets personlighet ännu låder, äro vetenskapligt underhaltiga.

Teosofin lär oss emellertid, att ej håller våra tankar eller våra känslor äro *vi själva*, utan att de utgöra delar av var sitt särskilda vehikel, var sin särskilda "kropp", astral- och mentalkroppen. M. a. o., de äro delar av vart sitt särskilda instrument, och dessa två instrument, astral och mentalkroppen, stå till vår andes förfogande i och för studiet av makrokosmen. Böra vi icke sträva att även för dessa två andra kroppar så att säga uppställa formel för den personliga koefficienten?

Jag tror, att detta är en av de viktigaste uppgifter för nybegynnaren i teosofi. Naturligtvis är här icke fråga om något sådant spiritistiskt oväsen, som utomstående gärna tänka sig under namnet "astralt seende" o. d. Utan jag bör fråga mig: "I vad mån och i vilken riktning begär jag konstanta misstag vid bedömandet av livets skiftande företeelser? Till vilka stående fel föranledes jag av mina känslors och tankars sär-egna sammansättning? Äro denna händelse, denna person, denna känsla, denna tanke verkligen så beskaffade, som jag finner dem vara, eller vilka skenbara egenskaper hos dem äro blotta illusioner hos mig, framkallade av att jag ser dem 'genom mitt temperament'?" — Att uppställa en fullständig formel för misstagens rättande torde väl höra till mästerskapet; — men detta bör ej avskräcka oss från att börja arbeta på upptäckandet och avlägsnandet av de grövsta och svåraste misstagen. Kunna vi hälst i någon mån uppnå det resultatet, att se på händelser och ting från en allmänt mänsklig synpunkt i st. f. från vår egen inskränkta och egoistiska, så är, föreställer jag mig, en god början av vårt teosofiska arbete gjord.

Men nu inställer sig frågan, vartill denna personliga koefficient över huvud taget tjänar. Vore det ej bättre, att vi aldrig vore utsatta för misstag, utan omedelbart kunde iakttaga sanningen åtminstone i den bristfälliga skepnad, under vilken hon manifesterar sig, sålänge hon är skild från oss av illusionens — Måyas — slöja? Skall även denna skenbild av sanningen bli oss berövad? Få vi ej ens behålla den trösten, att äga och se oförvanskade *symboler* av sanningen?

Nej. Och nyttan härav är ögonskenlig. Vore Måyas — illusionens — värld icke vad hon är, en illusion, då kunde vi önska att mänskligheten bleve kvitt varje möjlighet till misstag. Nu behövas just dessa misstag för att fästa vår uppmärksamhet på sinnesvärldens och själva sinnenas bedräglighet. Vi måste se och höra miste, för att ideligen påminnas om, att vi i själva verket intet sett eller hört, — att syn- och hörselbilderna blott äro tecken, symboler, illusioner av tingen, och intet mer. Sinnesvärlden i sin helhet är ej makrokosmos själv, utan en symbol av makrokosmos. Den bör ej håller vara hela vår mikrokosmos, d. v. s. vi böra ej förblanda vår *inre* värld med

den värld av bilder och förnimmelser, som rör sig inom oss; — dessa äro blott de yttre regionerna av vår inre värld. Innerst inne i densamma bor dess ande, dess Gud, som i var och en av oss manifesteras. Vore denna manifestation fullkomlig, då vore vi verkligt Guds avbilder på jorden, — gudar. Men våra personliga misstag bevara oss från den farliga villan att tro, att vi redan nått detta stadium. Personer, som lyckas blunda härför, tro sig visserligen själva vara den Helige Ande, Jesus Kristus e. d., — men de sluta på dårhus. — Så länge jag vet med mig, att jag *kan* misstaga mig och synda, löper jag ej fara att tro mig själv personligen vara en "uppenbarad Gud", huru livligt jag än må erfara känslan av att vara en av formerna för All-livets — Makrokosmos' — uppenbarande.

Skadligheten av de personliga misstagen torde för makrokosmen bli så ringa, att den kan anses lika med noll. Vi komma här in på frågan om möjligheten av den fria viljans och världsordningens sambestånd — ett alltför vidlyftigt ämne för att här i sin helhet upptagas; — jag vill blott ange, huru medeltidens mystiker synas mig hava löst detta problem.

Om vi betrakta en gammal götisk katedral, finna vi dess yttre sirat med allehanda vanskapliga, grinande skepnader: munkar och klerker, i vilkas anleten och gestalter alla laster synas täfla om herraväldet, ockrare, rövare, mördare och skökor; — helgonbildernas antal är å flera kyrkor ringa jämfört med antalet av dessa vidriga och äckliga framställningar. Men låtom oss avlägsna oss en smula: hur herrlig, hur storlagen framträder ej helhetens kontur! huru sammansmälta ej alla dessa otäcka karrikatyrer, som nyss syntes så fränstötande, till ett konstverk av gripande, upplyftande skönhet! — Hos var och en av dessa detaljer finnes dock någon linje som pekar uppåt, — och byggmästaren har vetat så begå, att *den* blir det enda, som har något att betyda i helhetsintrycket; — allt det andra försvinner. Och dessa grinande djävlar och drakar, — symboler för synder och laster, — de visa sig, rätt betraktade, såsom blotta avloppskanaler, genom vilka regnvatten och annan orenlighet avlägsnas från Guds tempel! — Meningen är tydlig. Sålänge den store Byggmästaren anser, att en män-

niska är god nog att ingå såsom en sten i Hans världsbyggnads eviga tempel, så länge måste även vi förutsätta, att hos denna människa finnes en uppåtsträvande linje, ett något, som berättigar henne att ingå såsom en nödvändig detalj i makrokosmos. Och den detalj hos detaljen, som på nära håll gör ett så fränstötande intryck, blir på avstånd, i helheten, en nödvändig skugga, ett oumbärligt ornament.

Att denna mystikernas världsåskådning ej var ett blott misstag, kunna vi kontrollera på snart sagt varje naturföremål. Betrakta t. ex. ett snäckskal! Vore dess spiral fullkomligt matematisk, skulle dess skönhet i väsentlig mån gå förlorad; — den beror till stor del på spiralens nästan omärkliga små böjningar och knyckar. Låt vara att dessa knyckar och böjningar själva synas regelbundet ordnade; — om vi undersöka dem närmare, skola vi finna, att de själva även förete oregelbundenheter, dessa åter nya inom sig och så vidare i oändlighet. Just därigenom, att varje detalj fått fritt utveckla sig såsom en del av det hela, gör detta hela ett sådant intryck av liv. Så är det ock i makrokosmos' och mikrokosmos' växelvärkan. Just den fria viljan gör, att totaleffekten av denna växelvärkan blir den avsedda och ingen annan.

* * *

Sammanfatta vi de resultat, till vilka vi kommit, tror jag vi även kunna delvis besvara frågan: vad sker, då människan dör? Reinkarnerar hon eller ej?

Jag tror att vi redan nu med ganska stor visshet, — ej blott förvissning, — kunna svara: ja, hon reinkarnerar! Ty vad vi än må tänka om det *lilla* jag, den inre guden, mikrokosmen, — säkert, orubbligt säkert står det fast, att vårt stora Jag, vår makrokosmos, fortlever i evighet och i evighet innehåller den summa av orsaker, som vi där nedlagt. Ingen dristar väl tro, att tid och rum, materie och medvetande någonsin någonstans skola upphöra; — men dessa äro ju makrokosmens manifestationer; och om det är fallet, (såsom jag hoppas hava påvisat), att mikrokosmen under hela livet strävar ut mot makrokosmens gränser, då måste vi väl ock antaga, att döden mer eller mindre är ett uppgående i makrokosmen, — i Gud.

Huru reinkarnationen sedan äger rum, d. v. s. *huru* makrokosmens nya manifesterande i en ny mikrokosm tillgår, därom må de tvista, som själva sett detta ske. Jag vågar ej heller avgöra, om reinkarnationen är så pass personlig, att var och en av oss verkligen kommer att individuellt njuta lönen av sina goda gärningar och lida följderna av de dåliga. Omöjligt är detta icke; det skulle synas mig önskvärdt och i viss mån t. o. m. troligt; men ur *vetandets* synpunkt mäktar jag därom intet säga, utan låter det förbliva en fråga för intuition och tro. Ej håller kan jag anse den för en sann teosof, som skulle handla rätt blott för att förvärva god karma åt sitt *lilla* jag, sedan han en gång fått upp ögonen för det *stora* Jagets — världsaltets — tillvaro såsom sådant och för de följder våra handlingar hafva för *dess* karma.

Därför är det håller icke teosofins mening, att vi skola anställa t. ex. spiritistseancer, eller söka hos oss uppväcka minnet av förflutna reinkarnationer, för att själva få klarhet i denna fråga. — Jag tror verkligen, att vardera av dessa metoder skulle såsom resultat ge 0, nämligen vad verklig vishet och visshet beträffar. Det är en fullkomlig illusion, som vore oförlätlig om den ej berodde på bristande vishet, att en lära blir sann därför att den förkunnas på ett annat sätt än det vanliga, t. ex. genom "andar". Här gälla icke blott de ord, Jesus lägger i Abrahams mun, att "den som ej tror sanningen då han möter den i sina lärares skrifter, tror icke håller, om en av de döda uppstår".* Utan en person som tror en lära *därför* att en "ande" förkunnat den, är ännu icke medveten om vad "tro" och "vetande" vill säga. Såväl "andarna" som "minnena från föregående inkarnationer" kunna vara illusioner av en överhettad fantasi; — i varje fall äro deras manifestationer lika stora illusioner som allt annat i den oss omgivande *sinnevärlden*, dit dessa manifestationer dock slutligen måste räknas, likaväl som allt annat vi höra, se o. s. v. — Ovis den, som överskrider de gränser naturen dragit kring vår ande, för att vinna ett så magert resultat!

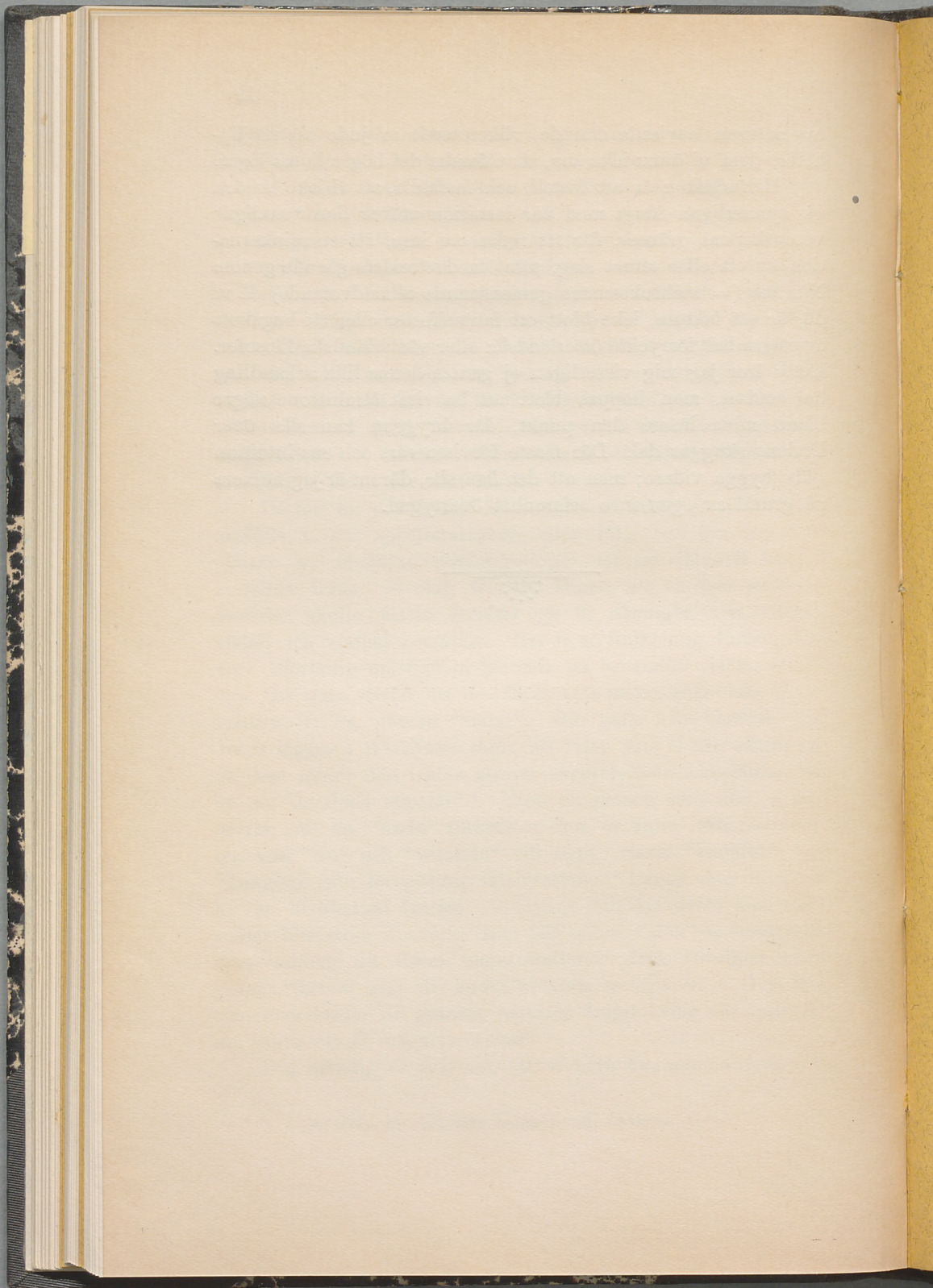
Min mening är tvärtom, att vi böra kvarstanna inom vårt

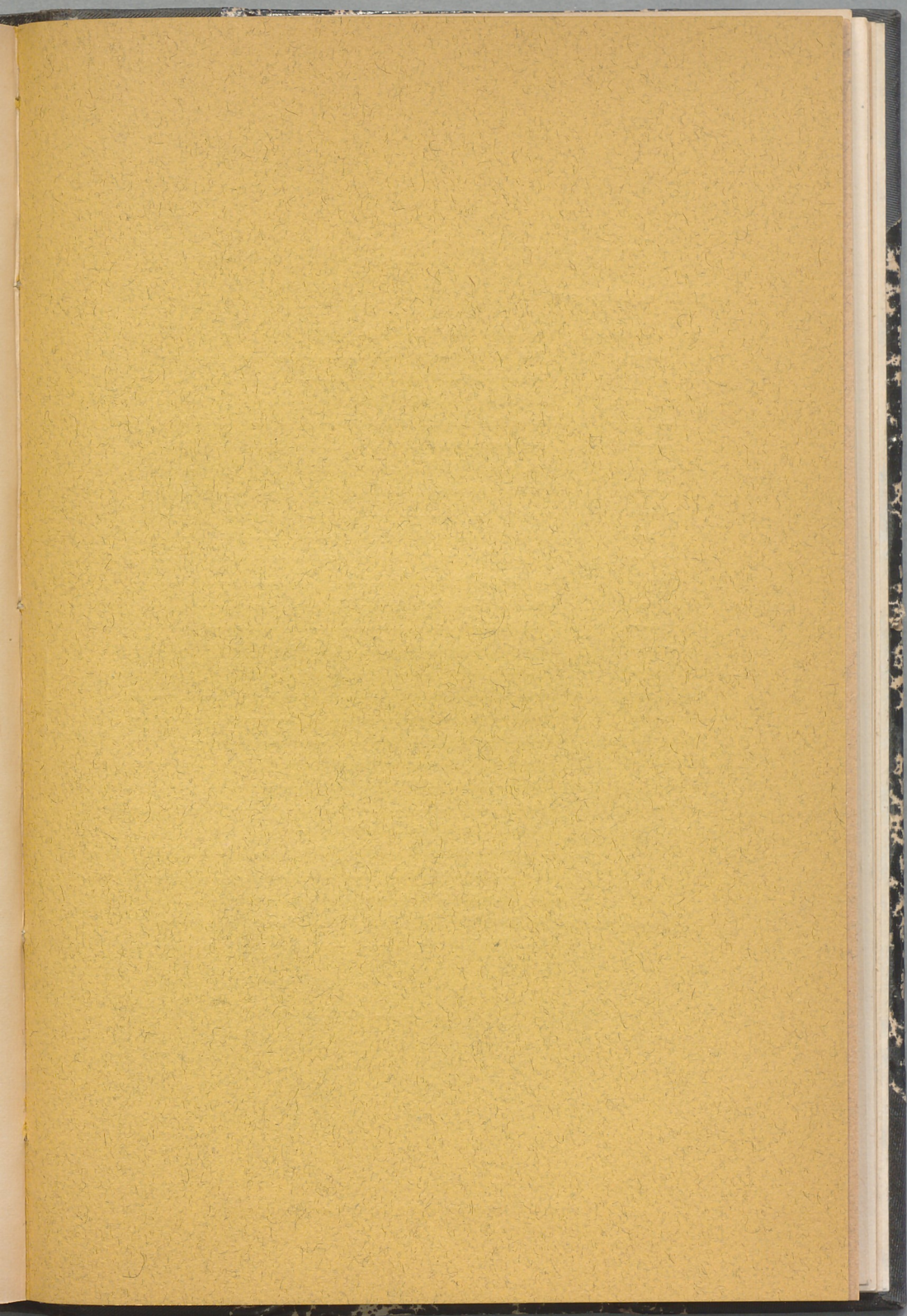
* I liknelsen om den rike mannen och Lazarus.

av naturen anvisade område, vilket torde erbjuda oss möjligheter, dem vi ännu icke ana, att utforska det högre livets lagar.

Huvudsaken är att fastslå och fasthålla, att vi icke behöva gå synnerligen långt med vår intuition utöver den "vanliga" vetenskapens gränser, för att redan nu inse, att en reinkarnation av ett eller annat slag, samt medvetandets gående genom Nirvâna (= makrokosmens gemensamma allmedvetande) då vi dö, är ett faktum, icke blott ett fantasifoster eller ett hugskott av några halvförryckta österländska eller västerländska filosofer. Detta tror jag mig visserligen ej genom denna lilla avhandling ha bevisat, men hoppas blott att ha visat åtminstone några bland mina läsare den punkt, där bryggan kan slås över Dödens skuggas dal. Där måste förvisso vars och ens intuition själv bygga vidare; men att det *kan* ske, därom är jag numera på grund av egen inre erfarenhet övertygad.

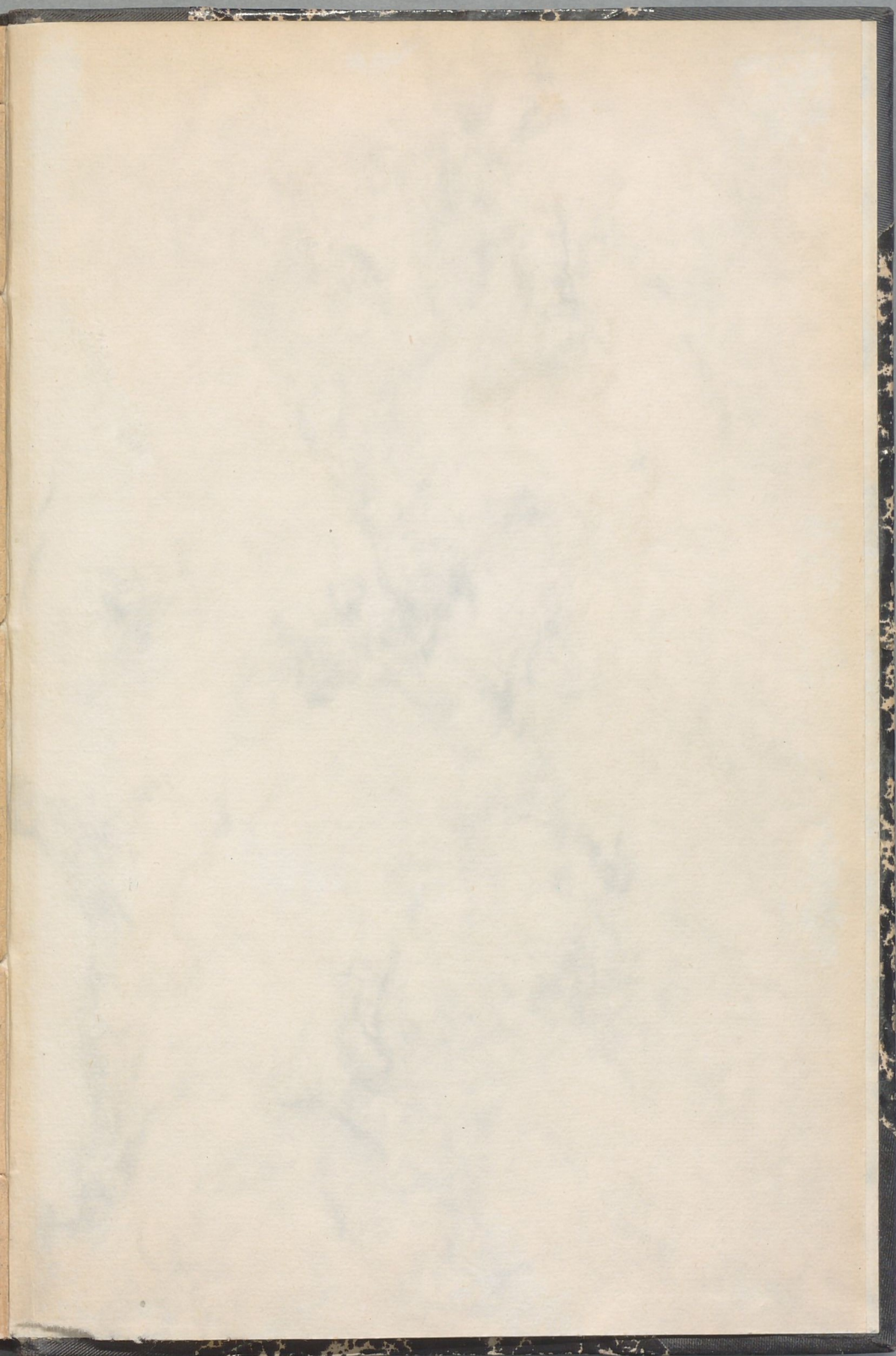
Från Svenska Teosofiska Bokförlaget

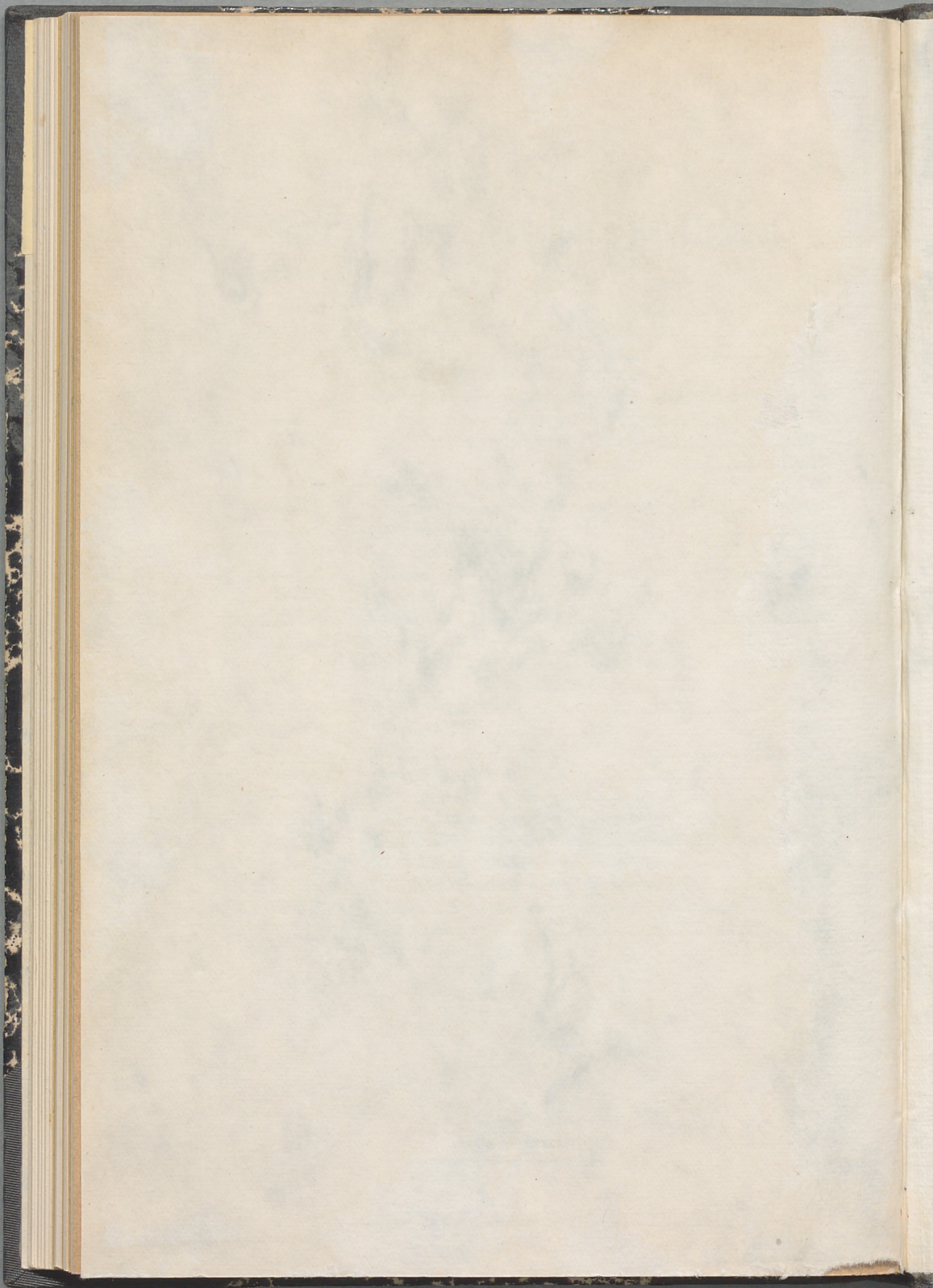
är bl. a. utkommet:

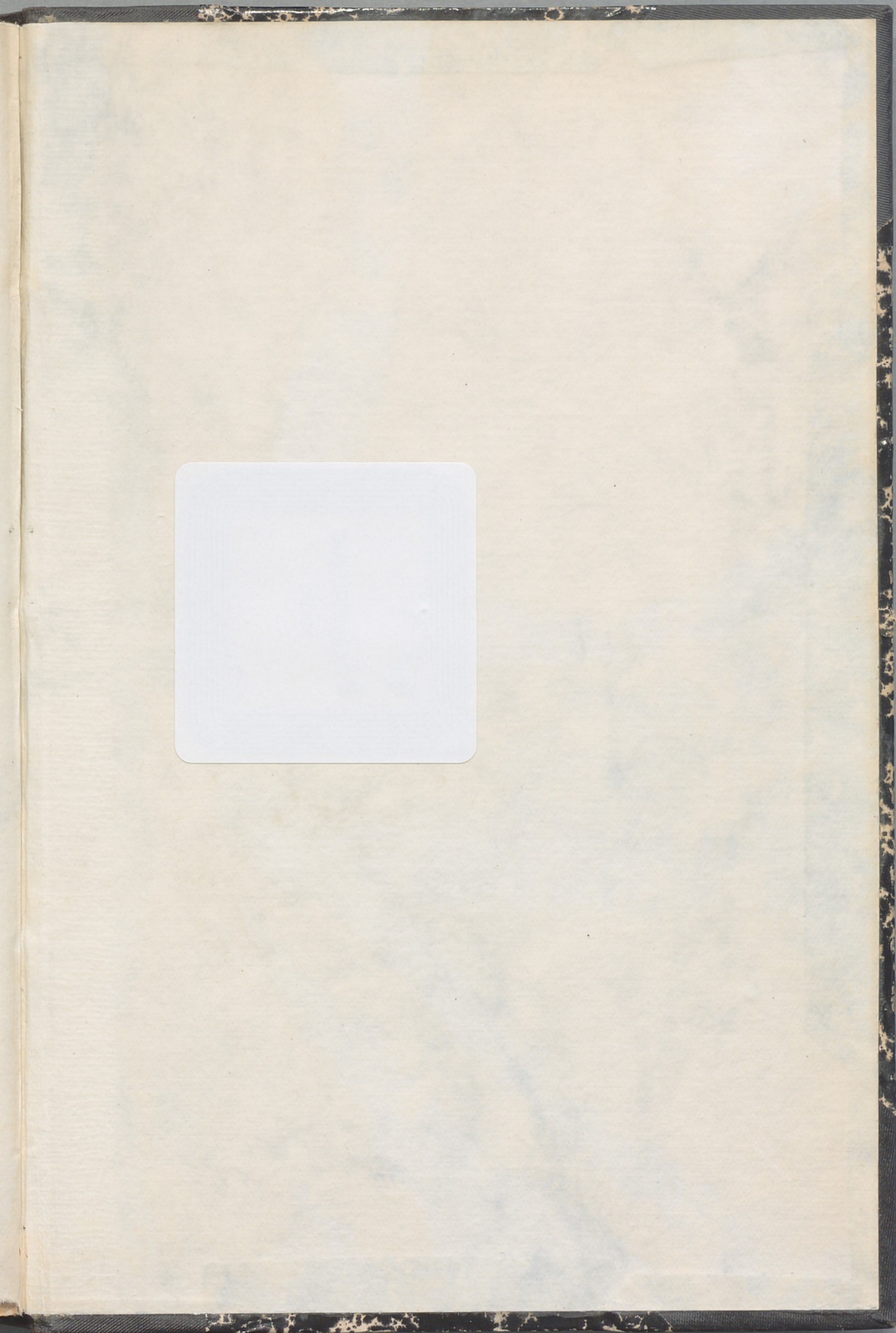
<i>Annie Besant:</i>	Inledning till Teosofien (2:dra uppl.)	0.10
—>—	Fyra världsreligioner.....	2.00
—>—	Sökandet efter Gud	0.10
—>—	Teosofi och Kristendom (2:dra uppl.)	0.10
—>—	Mästarne såsom fakta och såsom ideal (2:dra uppl.)	0.10
—>—	Kristendomens inre lära	2.00
—>—	Den uråldriga Visdomen (2:dra uppl.).....	3.50
—>—	Döden och sedan	1.25
—>—	Karma	0.60
—>—	Själfvet och dess höljen	1.00
—>—	De tre Vägarne till Förening med Gud	0.75
—>—	Lärjungaskapets Väg.....	1.25
—>—	Det högre lifvets lagar.....	1.00
—>—	I Förgården	1.50
—>—	Kristus, den historiske, mytiske och mystiske	0.50
—>—	Hjärtats lära	häft. 0.75, inb. 1.25
<i>H. P. Blavatsky:</i>	Nyckel till Teosofien.....	3.00
—>—	Tystnadens Röst.....	1.00
<i>Pekka Ervast:</i>	Teosofisk uppslagsbok	1.00
<i>M. C.:</i>	Ljus på Vägen, jämte Kommentarier	1.25
<i>C. W. Leadbeater:</i>	Den Kristna Trosbekännelsen	1.50
<i>R. Steiner:</i>	Teosofi	2.00
<i>Nino Runeberg:</i>	Alkemi Planetmystik och Symboler:	
	I. Forntida och medeltida alkemi och planetmystik	0.75
	II. Några Symboler och Allegorier.....	0.50
	III. Makrokosmos och Mikrokosmos	0.30
<i>Teosofisk Tidskrift</i>	organ för <i>Teosofiska Samfundet i Skandinavien</i>	
	12 häften pr år.....	3.00

NORRTELJE 1910.

NORRTELJE TIDNINGS BOKTRYCKERI A.-B.

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 337 692 9

www.books2ebooks.eu